APLIKASI *ẒURŪF* DALAM FIQAH IBADAH DI MALAYSIA

MOHD FAUZI BIN AUDZIR

Doktor Falsafah Syariah

Kulliyyah Syariah dan Undang-Undang

UNIVERSITI ISLAM ANTARABANGSA SULTAN ABDUL HALIM MU'ADZAM SHAH (UniSHAMS)

2020/1442H

APLIKASI *ẒURŪF* DALAM FIQAH IBADAH DI MALAYSIA

MOHD FAUZI BIN AUDZIR
M1420405P02

Tesis Diserahkan kepada
Universiti IslamAntarabangsa Sultan Abdul Halim Mu'adzam Shah (UniSHAMS),
Sebagai Memenuhi Keperluan
Doktor Falsafah Syariah

PENGHARGAAN

Segala puji dan syukur kepada Allah SWT atas limpahan kurnia dan izinNya kajian ini dapat disiapkan dengan jayanya. Selawat dan salam ke atas junjungan besar Nabi Muhammad SAW.

Sekalung ucapan terima kasih dirakamkan secara khusus kepada penyelia tesis ini Prof. Dr. Md. Amin bin Haji Abdul Rahman al-Jarumi atas khidmat beliau dalam bentuk curahan idea, perkongsian ilmu, nasihat membina, tunjuk ajar dan bimbingan serta pengorbanan masa dan tenaga beliau dalam merealitikan hasil kajian ini. Semoga beliau sentiasa dalam barakah dan rahmatNya untuk terus berbakti menggilap permata-permata agama demi memartabatkan Islam.

Sekalung penghargaan kepada penyelia kedua tesis ini Dr Rohani binti Desa atas nasihat, tunjuk ajar dan pengkongsian ilmu bergandingan dengan penyelia pertama dalam merealisasikan kajian ini. Sekalung penghargaan juga kepada Universiti Islam Antarabangsa Sultan Abdul Halim Muadzam Shah (UniSHAMS) kerana menghadiahkan cuti belajar kepada penulis. Ucapan terima kasih juga ditujukan kepada seluruh warga akademik Kuliyah Syariah UniSHAMS yang banyak membantu dan berkongsi idea dalam memantapkan lagi kajian yang mendokong kepada penghasilan tesis ini. Tidak dilupakan juga kepada seluruh staf pentadbirannya. Ucapan penghargaan ditujukan juga kepada pihak perpustakaan UniSHAMS atas kerjasama memberi khidmat kemudahan akses terhadap bahan-bahan bertulis dan bercetak.

Lautan penghargaan yang tidak mampu dibahasakan kepada semua insan yang terlibat terutama kepada isteri (Husniyah binti Mohamad Taufik), bonda (Rahmah binti Man dan Faridah binti Saleh) serta anakanda (Fauzan Husni, Faiza Husna, Faza Husna, Fauza Husna dan Fauzana Husna dalam memberi sokongan, dokongan, pertolongan dan komitmen sebagai inspirasi dalam menyelesaikan kajian sehingga dapat menghasilkan tesis ini. Semoga penilaian Allah SWT dalam hal ini lebih bermakna buat mereka berbanding penghargaan dan pujian sesama manusia, *jazākum Allah khayr al-jazā'.*

Akhir sekali kalungan terima kasih diucapkan kepada semua individu yang terlibat secara langsung dan tidak langsung dalam menjayakan hasrat murni ini. Wang ringgit bukan ukuran nilaian, tetapi mendapat penghargaan di sisi Allah SWT lebih bermakna sebagai saham mengalir demi kebahagiaan ukhrawi untuk diri dan semua yang membantu dalam usaha menghasilkan kajian murni ini.

وصلى الله على محمد وعلى آله وصحبه وسلم، والحمد لله رب العالمين

ABSTRAK

Kedudukan kandungan Shari‘at Islam yang mengandungi hukum dalam bentuk pengekalan dan perubahan telah mengambil kira faktor perubahan masa dan tempat (*zūrūf*) bermula pada zaman Rasulullah SAW sehingga zaman imam mujtahid. Jaringan penelitian ini diteruskan oleh mujtahid semasa dalam membina hukum yang bersifat holistik. Pengambilkiraan faktor *ẓurūf* perlu diraikan agar sesuatu hukum menepati Shari‘at dan bersifat anjal dalam masyarakat berasaskan piawaian metodologi ijtihad yang dianjurkan oleh mujtahid kontemporari. Kajian ini bermatlamat untuk menganalisis implikasi faktor *ẓurūf* terhadap fiqah ibadah di Malaysia dan kaitannya dengan kelestarian atau perubahan hukum. Metodologi yang digunakan dalam kajian ini ialah kaedah kualitatif dan kuantitatif. Data-data dalam kajian ini diperolehi melalui kajian perpustakaan dan lapangan. Manakala metode lapangan ialah secara pemerhatian dan temubual mereka yang mempunyai kaitan dengan kajian ini. Berkaitan dengan persoalan samada sesuatu ibadah itu diamalkan ataupun tidak, maka instrument soal selidik digunakan. Bagi menganalisis semua data yang telah dikumpul, kaedah perbandingan pandangan para *Fuqahā’* atau madhhab, kaedah analisis kandungan dan analisis hukum diadaptasi dalam kajian ini. Penemuan ini membuktikan berlaku kelestarian hukum, perubahan hukum, penentuan hukum baharu dan inovasi hukum ekoran perubahan aplikasi *ẓurūf*. Dalam kajian ini, diperingkat awalnya dinyatakan terlebih dahulu tentang konsep *ẓurūf*. Kemudian diteruskan dengan penganalisaan fiqah ibadah yang terpilih berdasarkan kepada empat bahagian *ẓurūf* yang dirangka iaitu *ẓurūf* yang berkaitan dengan *‘urf, mashaqqah, ḍarūrah dan taghayyur aḥwāl al-nās*. Hasil kajian ini diharap dapat menjadi perintis dalam usaha menjulang fiqah ibadah di Malaysia selaras dengan gagasan yang diperjuangkan oleh Nabi SAW iaitu memastikan rahmat Allah SWT dikecapi oleh seluruh alam.

ABSTRACT

The Islamic law and its content which are both binding and impermanent, have continuously incorporated time and place *(ẓurūf)*. This practice can be traced back to the Prophet Muhammad SAW and is presently being carried out by contemporary religious authorities in order to create holistic Islamic laws. They must take into account immediate *ẓurūf* factor in order to create rulings that adhere to Islam yet are suitable to the society, based on standards set by present-day religious authorities. The aim of this study is to analyze the implications of *ẓurūf* changes towards ibadah related and its consequent relation to preserving or transforming Islamic rulings. This is a qualitative and quantitative study that combines both library research and field work. field work involved observations and interviews with responsible parties in the related field. In relation to the question of whethen certain ibadah is practiced or not, the instrument of questionnaire is used. In analyzing the data, comparisons that were drawn between the view of *Fuqahā'* schools of thoughts, their methodology of content analysis and their methodology to derive rulings, were adapted in this study. The findings reveal that *ẓurūf* changes have affected the ways in which the laws were preserved, transformed, derived, and innovated. The concept about the *ẓurūf* is explained first at the early part of this study. It is then followed by the analysis of fiqah ibadah which are chosen based on four parts of *ẓurūf* outlined as *ẓurūf* related to *'urf, mashaqqah, ḍarūrah and taghayyur aḥwāl al-nās*. It is hoped that the findings of this study could ignite a movement which is geared towards uplifting fiqh ibadah in Malaysia, in line with the ideas championed by the Prophet Muhammad SAW to ensure that the mercy of Allah SWT is spread all over the world.

ISI KANDUNGAN

APPROVAL PAGE ii
PERAKUAN iii
PENGHARGAAN iv
ABSTRAK v
ABSTRACT vi
ISI KANDUNGAN vii
SENARAI TRANSLITERASI DAN SINGKATAN xiv
SENARAI LAMPIRAN xvi
BAB 1 PENGENALAN 1
1.1 Pengenalan 1
1.2 Latar Belakang Kajian 3
1.3 Permasalahan Kajian..6
1.4 Objektif Kajian...8
1.5 Skop Kajian..8
1.6 Kepentingan Kajian 11
1.7 Metodoloji Kajian 12
1.7.1 Rekabentuk Kajian 12
1.7.2 Pengumpulan Data Kualitatif...13
1.7.2.1 Pengumpulan Data Perpustakaan 13
1.7.2.2 Pengumpulan Data Lapangan 13
1.7.2.3 Pengumpulan Data Dari Aplikasi Dalam Internet. 14
1.7.3 Analisis Data Kajian Lapangan..14
1.7.3.1 Metod Induktif 15
1.7.3.2 Metod Deduktif...15
1.7.4 Pengumpulan Data Kajian Kuantitatif 15
1.7.5 Analisis Data Kuantitatif..16
1.8 Kajian Lepas 16
1.8.1 Kajian Tentang Aplikasi *Ẓurūf* Terhadap Perubahan Hukum Secara Umum 17
1.8.2 Kajian-Kajian Mengenai Faktor Penentuan Hukum Di Malaysia 23
BAB 2 PERSPEKTIF UMUM *ẒURŪF* DAN PEMBAHAGIANNYA 27
2.1 Pengenalan 27
2.2 *Ẓurūf*..27
2.2.1 Pengertian *Ẓurūf*..27

2.2.2 Perubahan *Ẓurūf* 31

2.2.3 Perubahan *Ẓurūf* Dalam Shari‘at Islam 33

2.2.4 Pembahagian *Ẓurūf* 36

2.2.4.1 *Ẓurūf* Yang Berkaitan Dengan Adat (*al-‘Urf)* 37

2.2.4.2 *Ẓurūf* Yang Berkaitan Dengan *Mashaqqah* 48

2.2.4.3 *Ẓurūf* Yang Berkaitan Dengan Kemudharatan (*al-Ḍarūrah*) 55

2.2.4.4 *Ẓurūf* Yang Berkaitan Dengan Perubahan Keadaan Manusia (*Taghayyur Aḥwāl al-Nās*) 60

2.3 *Al-Ẓurūf al-Mushaddadah dan Al-Ẓurūf al-Mukhaffafah* 66

2.4 Contoh-contoh Aplikasi *Ẓurūf* Berkaitan Ibadah Di Zaman Rasulullah SAW Dan *Salaf al-Ṣālih* 67

2.4.1 Aplikasi *Ẓurūf* di zaman Rasulullah SAW. 67

2.4.1.1 *Rukhṣah* Dalam ibadat. 67

2.4.1.2 Mendirikan Solat Dengan *Tayammum* Daripada *Junub* 68

2.4.1.3 Menentukan Surah Tertentu Dan Membacanya Selepas Bacaan Surah Dalam Solat. 68

2.4.2 Aplikasi *Ẓurūf* di Zaman Para Sahabat (*Ṣaḥābah*) 69

2.4.2.1 Pengumpulan Dan Pembukuan Al-Quran. 69

2.4.2.2 Penyelarasan Tulisan al-Quran Dan Dijadikan Satu *Muṣhaf*.70

2.4.2.3 Solat *Tarāwiḥ* Secara Berjama‘ah. 71

2.4.2.4 Solat *Tarāwiḥ* Dua Puluh Tiga Raka‘at Termasuk Solat Witir (*Witr*) 72

2.4.2.5 Azan Dua Kali Sebelum Solat Jumu‘at 73

2.4.2.6 Mencium Al-Quran Selepas Membacanya 73

2.4.3 Aplikasi *Ẓurūf* di Zaman Tābi‘īn dan Atbā` Tābi‘īn 74

2.4.3.1 Wanita Di Larang Ke Masjid 74

2.4.3.2 Tidak Wajib Zakat Ke Atas Emas Perhiasan Yang Tidak Keterlaluan Berdasarkan *‘Urf* Setempat. 75

2.5 Kesimpulan Keseluruhan Bab 2 76

BAB 3 HUBUNGKAIT *ẒURŪF* DENGAN PERUBAHAN HUKUM DAN *UṢŪL AL-SHARĪ‘AH*........ 81

3.1 Pengenalan 81

3.2 Hubungkait *Ẓurūf* Dengan Perubahan Hukum 82

3.2.1 Pengertian Hukum 83

3.2.2 Pembahagian Hukum 83

3.2.3 Hukum Yang Tetap Dan Berubah 84

3.2.4 Pandangan *Fuqahā’* Tentang Perubahan Hukum 87

3.3 Hubungkait *Ẓurūf* Dengan *Uṣūl al-Sharī`ah* 100

3.3.1 Al-Istiḥsān 101
3.3.1.1 Definisi al-Istiḥsān 101
3.3.1.2 Jenis-jenis al-Istiḥsān 103
3.3.2 Sadd Al-Dharāi‘ 106
3.3.2.1 Pengertian Sadd Al-Dharāi‘ 106
3.3.2.2 Kedudukan *Sadd Al-Dharāi‘* Sebagai Sumber Hukum 107
3.3.2.3 Dalil-dalil Sadd al-Dharāi` 108
3.3.3 Maṣlaḥah Mursalah 110
3.3.3.1 Pengertian Maṣlaḥah Mursalah 110
3.3.3.2 Pembahagian *Maṣlaḥah* 112
3.3.3.3 Kehujahan Maslahah Mursalah 115
3.3.3.4 Dalil Penerimaan *Maṣlaḥah Mursalah* 115
3.3.3.5 Maṣlahāh Mursalaḥ Dan Hubungkaitnya Dengan Bid‘ah ... 116
3.4 Kesimpulan Keseluruhan Bab 3 123
BAB 4 ANALISA FIQAH IBADAH BERDASARKAN APLIKASI *ẒURŪF* DI MALAYSIA 126
4.1 Pengenalan 126
4.2 Data Kajian 127
4.3 Tahap Amalan Fiqah Ibadah Di Malaysia 128
4.4 Fiqah Ibadah Yang Berkaitan Dengan *‘Urf* 128
4.4.1 Wanita Solat Memakai Kain Telekung 129
4.4.1.1 Aurat Wanita 129
4.4.1.2 Syarat Pakaian Solat *Muslimah*. 130
4.4.1.3 Wanita Solat Memakai Kain Telekung Berdasarkan *‘Urf* Di Malaysia 133
4.4.2 Melafazkan Niat Sebelum *Takbīrah al-Ihrām* 135
4.4.2.1 Maksud Niat Sebelum *Takbīrat Al-Iḥrām* 135
4.4.2.2 Pandangan Para *Fuqahā’* Tentang Lafaz Niat Sebelum Solat 135
4.4.2.3 Amalan Lafaz Niat Berdasarkan ‘*Urf* Di Malaysia 139
4.4.3 Wirid Berjama‘ah Selepas Solat Jama‘ah (*Ṣalāt Jmā‘ah*) 140
4.4.3.1 Pengertian Wirid (*Wird*) 140
4.4.3.2 Pandangan Para *Fuqahā’* Mengenai Wirid Berjamaah Selepas Solat Fardhu. 142
4.4.3.3 Amalan Wirid Berjamaah Selepas Solat Jama`ah di Malaysia. 144
4.4.4 Doa Berjamaah Selepas Solat Jama‘ah 146
4.4.4.1 Maksud Doa Berjama‘ah Selepas Solat Jama‘ah 146

4.4.4.2 Pengertian Doa 147
4.4.4.3 Pandangan Para *Fuqahā’* Tentang Doa Berjamaah Selepas Solat *Jama‘ah* 148
4.4.4.4 Doa Berjamaah Selepas Solat Berdasarkan *‘Urf* Di Malaysia. 152
4.4.5 Bersalam-salaman Sambil Berselawat Selepas Solat Jama‘ah 153
4.4.5.1 Asal Usul Amalan Bersalam-Salaman (*al-Musāfaḥah*) 153
4.4.5.2 Pengertian Bersalam-Salaman (*al-Muṣāfaḥah*)..................155
4.4.5.3 Pandangan Para *Fuqahā’* Tentang Bersalam-Salaman Sambil Berselawat Selepas Solat..155
4.4.5.4 Amalan Bersalam-Salaman Selepas Solat Jamaah Sambil Brselawat Berdasarkan *‘Urf* Di Malaysia 158
4.4.6 Solat Sunat Hadiah..160
4.4.6.1 Maksud Solat Sunat Hadiah 160
4.4.6.2 Pandangan Para *Fuqahā’* Tentang Solat Sunat Hadiah.......160
4.4.6.3 Amalan Solat Sunat Hadiah Berdasarkan *‘Urf* Di Malaysia 163
4.4.7 Sedekah Wang Kepada Orang Yang Solat Jenazah......................164
4.4.7.1 Maksud Sedekah Wang Kepada Orang Yang Solat Jenazah 164
4.4.7.2 Hukum Sedekah Wang Kepada Orang Yang Solat Jenazah164
4.4.7.3 Sedekah Kepada Orang Yang Ṣolat Jenazah Berdasarkan *ʿUrf* Di Malaysia. 168
4.4.8 Pertanyaan Imam Selepas Solat Jenazah “*Apa Kita Kata Ke Atas Mayat Ini?*”. 169
4.4.8.1 Persoalan tentang pertanyaan Imam: “*Apa Kita kata ke atas Mayat Ini?*,” 169
4.4.8.2 Pertanyaan Imam Selepas Solat Jenazah : “*Apa Kita Kata Ke Atas Mayat Ini?*” Berdasarkan *ʿUrf* di Malaysia...............................171
4.4.9 Niat Puasa Sebulan Bulan *Ramaḍān.*...172
4.4.9.1 Pandangan *Fuqahā‘* Tentang Niat Puasa Sebulan Ramaḍan. ... .172
4.4.9.2 Niat Puasa Sebulan Bulan *Ramaḍān* Berdasarkan *ʿUrf* Di Malaysia 174
4.4.10 Selawat Di Antara Solat *Tarāwīḥ*. 174
4.4.10.1 Maksud Selawat Di Antara Solat *Tarāwiḥ*........................174
4.4.10.2 Persoalan Selawat Di Antara Solat *Tarāwīḥ* 175
4.4.10.3 Selawat Diantara Solat *Tarāwiḥ* Berdasarkan *ʿUrf* Di Malaysia 177
4.4.11 Kenduri Menyambut Kedatangan Bulan *Ramaḍān.* 179

4.4.11.1 Kenduri Menyambut Kedatangan Bulan *Ramaḍān* Menurut *Shara*ʿ 179

4.4.11.2 Kenduri Menyambut Kedatangan Bulan *Ramaḍān* Berdasarkan ʿ*Urf* Di Malaysia. 182

4.4.12 Kenduri Pergi Haji. 184

4.4.12.1 Maksud Kenduri Pergi Haji (*Walīmat al-Ḥajj*) 184

4.4.12.2 Kenduri Pergi Haji Menurut Islam. 184

4.4.12.3 Kenduri Pergi Haji Berdasarkan ʿ*Urf* Di Malaysia 186

4.4.13 Bacaan *Talqīn* Selepas Pengkebumian Jenazah 187

4.4.13.1 Maksud *Talqīn* 187

4.4.13.2 *Talqīn* Dan Permasalahannya 188

4.4.13.3 Bacaan *Talqīn* Selepas Pengkebunian Jenazah berdasarkan *'Urf* Di Malaysia 192

4.4.14 Kenduri Arwah (*Arwāh*) 193

4.4.14.1 Maksud Kenduri Arwah 193

4.4.14.2 Persoalan Tentang Kenduri Arwah 194

4.4.14.3 Amalan Kenduri Arwah Berdasarkan *'Urf* Di Malaysia 199

4.4.15 Bacaan Surah *Yāsīn* Malam Juma'at 200

4.4.15.1 Kedudukan Surah *Yāsīn* Dalam Masyarakat Islam Di Malaysia 200

4.4.15.2 Hukum Bacaan Surah *Yāsīn* Malam Jumaat 200

4.4.15.3 Bacaan Surah *Yāsīn* Malam Jumaat berdasarkan *'Urf* Di Malaysia 204

4.4.16 Menziarahi Kubur Pada Hari Raya 204

4.4.16.1 Hukum Ziarah Kubur 204

4.4.16.2 Hukum Menziarahi Kubur Pada Hari Raya 207

4.4.16.3 Menziarahi Kubur Pada Hari Raya berdasarkan *'Urf* Di Malaysia. 208

4.4.17 Sambutan Maal Hijrah (*Ma'a al-Hijrah*), Maulidur Rasul (*Mawlid al-Rasūl*) Dan Israk dan Mikraj (*al-Isrā' wa al-Mi'rāj*) 209

4.4.17.1 Sambutan Maal Hijrah, Maulidur Rasul Dan Israk Dan Mikraj di Malaysia. 209

4.4.17.2 Pandangan *Fuqahā'* Tentang Sambutan Maal Hijrah, Maulidur Rasul Dan Israk Dan Mikraj 210

4.4.17.3 Sambutan Maal Hijrah, Maulidur Rasul Dan Israk dan Mikraj berdasarkan *'Urf* di Malaysia 213

4.4.18 Program Memasak Bubur 'Asyura ('*Āshūrā'*) 214

4.4.18.1 Asal Usul Bubur Asyura' 214

4.4.18.2 Pandangan Fuqahā’ Tentang Program Memasak Bubur ‘Asyura 215
4.4.18.3 Program Memasak Bubur ‘Asyura’ Berdasarkan *‘Urf* Di Malaysia 217
4.4.19 Majlis Bacaan Surah *Yāsīn* Sempena Malam *Nisfu Sha‘bān*........ 218
4.4.19.1 Kelebihan Malam *Nisfu Sha‘bān*...................................... 218
4.4.19.2 Pandangan *Fuqahā’* Tentang Majlis Bacaan Surah *Yāsīn* Malam *Niṣf Sha‘bān*... 219
4.4.19.3 Majlis Bacaan Surah Yasin Malam *Niṣf Sha‘bān* Berdasarkan *‘Urf Di Malaysia.* 221
4.5 Fiqah Ibadah Yang Berkaitan Dengan *Al-Mashaqqah* Dan *Al-Ḍarūrah*....... 222
4.5.1 Menyuci Tahi Cicak Di Atas lantai Masjid Atau Surau 223
4.5.1.1 Fenomena Tahi Cicak Di Malaysia Dan Pandangan *Fuqaha‘* Berkaitan Dengannya 223
4.5.1.2 Cara Menyuci Tahi Cicak Di Atas Lantai Masjid Berdasarkan *Al-Mashaqqah* Di Malaysia 226
4.5.2 Batal *Wuḍū’* Semasa *Ṭawāf*... 228
4.5.2.1 Permasalahan *Wuḍū’* Semasa *Ṭawāf* Bagi Umat Islam Malaysia 228
4.5.2.2 Perbezaan Pandangan *Fuqaḥā’* tentang Batal *Wuḍu’* Bersentuhan Lelaki Dan Wanita 229
4.5.2.3 Batal *Wuḍū’* Semasa *Ṭawāf* Berdasarkan *Mashaqqah*........ 233
4.5.3 Fatrah Al-Naqā’ Bagi Melakukan Ṭawāf.................................... 234
4.5.3.1 Permasalahan *Fatrah Al-Naqā’* Dan Pandangan *Fuqahā’* Mengenainya 234
4.5.3.2 Fatrah Al-Naqā’ Semasa Ṭawāf Berdasarkan Al-Mashaqqah 236
4.5.4 Warna Darah Yang Dikira Haid (*Ḥayḍ*) Bagi Melakukan Ṭawāf 237
4.5.4.1 Permasalahan Darah Haid Dan Pandangan *Fuqahā’* Mengenainya. 237
4.5.4.2 Warna Darah Yang Dikira Haid Bagi Melakukan *Ṭawāf* Berdasarkan *Al-Mashaqqah* 238
4.5.5 Bayaran Kepada Guru Mengajar Al-Quran 238
4.5.5.1 Sejarah Pengajian Al-Quran Di Malaysia 238
4.5.5.2 Pandangan *Fuqahā’* Tentang Bayaran Guru Mengajar Al-Quran 240
4.5.5.3 Bayaran Kepada Guru Mengajar Al-Quran Berdasarkan *Al-Ḍarūrah* 242
4.5.6 Menulis Al-Quran Dengan Tulisan Rumi.................................... 243
4.5.6.1 Hukum Menulis al-Quran Dengan Huruf Latin 243

4.5.6.2 Menulis Al-Quran Dengan Tulisan Rumi Berdasarkan *Al-Ḍarūrah* Di Malaysia 245
4.6 Fiqah Ibadah Yang Berkaitan Dengan *Taghayyur Ahwāl al-Nās* 246
4.6.1 Solat Jama‘ah Di Malaysia........ 247
4.6.1.1 Hukum Solat Jama‘ah........ 247
4.6.1.2 Solat Jamaah Berdasarkan *Taghayyur Ahwal Al-Nās* Di Malaysia 251
4.6.2 Wanita Solat Di Masjid........ 253
4.6.2.1 Hukum Wanita Solat Di Masjid 253
4.6.2.2 *Naṣṣ-Naṣṣ* Berkaitan Wanita Solat Di Masjid........ 255
4.6.2.3 Wanita Solat Di Masjid Berdasarkan *Taghayyur Aḥwāl Al-Nās* Di Malaysia. 258
4.6.3 Kadar Bayaran Zakat *Fiṭrah* Di Malaysia........ 259
4.6.3.1 Pengertian, Hukum Dan Dalil Pensyariatan Zakat *Fiṭrah*...259
4.6.3.2 Asas Pembayaran Zakat *Fitrah* Dan Kadarnya 260
4.6.3.3 Waktu Mengeluarkan Zakat *Fiṭrah* 261
4.6.3.4 Penetapan Kadar Zakat *Fiṭrah* Berdasarkan *Taghayyur Aḥwāl Al-Nās* Di Malaysia 261
4.6.4 Daging Korban Dan Bukan Islam 265
4.6.4.1 Permasalahan Daging Korban Dan Bukan Islam di Malaysia 265
4.6.4.2 Hukum Berkaitan Daging Korban Dan Bukan Islam........ 266
4.6.4.3 Hukum Berkaitan Daging Korban Dan Bukan Islam Berdasarkan *Taghayyur Al-Nās* Di Malaysia........ 269
4.7 Kesimpulan Keseluruhan Bab 4........ 270
BAB 5 KESIMPULAN 274
5.1 Pendahuluan........ 274
5.2 Rumusan Hasil Kajian 274
5.3 Cadangan Kajian. 281
5.3.1 Cadangan Kepada Pihak Berwajib Agama 281
5.3.2 Cadangan Kepada Para Pelajar Syariah. 282
5.3.3 Saranan Kepada Masyarakat. 282
5.3.3.1 Kefahaman Masyarakat Terhadap Keotoritian *Ẓurūf* Dalam Menentu Dan Merubah Hukum hakam. 282
5.3.3.2 Anjakan Paradigma. 283
5.4 Penutup. 283
RUJUKAN 285
LAMPIRAN 305